

Pol ndê bapia tênh lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gamen Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc tênh gôlôwac dabun malac Epesas-nga tênh ndoc in ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau tênh lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkên whin-nga hon bu puc nac dôn.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiñ ti naclai atu nan Anötö gic bata tênh lau sêkên whin-nga, ma pi lênh nan in gauc gêm tidôn mun su bu pin gên undambê-nga ti gên nom-nga hon dôn pitigen, ma kên Yisu ti nagôlôn (1:10). Yisu ndê gwelen gic lau Israel-nga ma lau gamen apa-nga, nan nawê bocdinañ. Nac hon sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu nac si sêkên whin-nga, gitôm mwasiñ nambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkên whin-nga pi lênh nayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhin dandi-nga, ma tu sêlhac nannga ma sêndic sin tênh Sadañ-nga.

Pol gic hu ndê bapia tênh lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê taposel kêkuc Anötö ndê atac whin, gato bapia dindéc tênh lau dabun malac Epesas-nga, mac lau nan akên whin

Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô tênh mac akên Daman Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasin ñalôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampiñ Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêmwasin yac lau nan dakên whiñ Kilisi, ña Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñalôm-nga tidau-tidau, nan ñahu yêc undambê. ⁴ Bu tênh ndoc in kên undambê ti nom su dom, nan in kêyalin yac sa gwanan su, bu piñ yac dôn danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabuñ ma dambo in angô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whiñ yac ndu andô, ⁵ dec kêyalin yac sa gwanan su, ma kêmasan lênh bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lênh dau kêkuc in ndê atac whiñ, ma in gêlic ñayham bu kôm ñandô sa, ⁶ tu bu yac dapô Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasin atu nan datap sa ñambwa, tu in ndê Atungac nan in atac whiñ kêlêc-nga. ⁷ Yac lau nan dakên whiñ Yisu Kilisi, nan Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac ñatôp, ña Kilisi ndê dac. Anötö in mwasin ti mwasin Nadau, dec kôm gêñ dau ñandô sa. ⁸ In ndê mwasin kêsâlê yac ahuc, ma kên gauc ñayham-ñayham tênh yac bu tanyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lênh nan Anötö gauc gêm tidôn mun su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nan yêc sin dau tênh têm ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê tênh yac. ¹⁰ Lênh dau bocdec. Anötö tac whiñ bu piñ gêñ undambê-nga ti gêñ nom-nga hoñ dôn sêsôc ñagôlôn tigen ñapu, ma ñagôlôn dau in Kilisi. Ma gêñ dau oc ñandô sa tênh ndoc nan Anötö kêmatin tidôn.

¹¹ Lênh hoñ nan Anötö gauc gêm tidôn, nan kôm ñandô sa kêkuc in dau ndê atac whiñ. Ma tênh têm

ɲamata-ɲga andô, in gauc gêm tidôn bu êɲyaliɲ yac lau naɲ ambo Israel si toɲ ɲalôm naɲ sa, bu piɲ yac dôn anem damiɲ Kilisi. ¹² Anötö kôm gêɲ dau, bu yac lau naɲ ati lau ɲamata-ɲga bu akêɲ batan bu atap Anötö ndê mwasiɲ nem yac si-ɲga sa tu Kilisi-ɲga, naɲ oc ambo tu ampiɲ in, ma tu apo in ndê waê sa-ɲga. ¹³ Ma mac †lau gamen apa-ɲga bocdinaɲ. Anötö piɲ mac dôn am damiɲ Kilisi awhiɲ yac lau Israel-ɲga, têtɲ ndoc mac aɲgô yom ɲandô ɲawaê ɲayham-ɲga, naɲ whê Anötö ndê lêɲ nem mac si-ɲga sa. Ma têtɲ ndoc mac akêɲ whiɲ, naɲ Anötö kêɲ ɲalau Dabuɲ naɲ in gic bata muɲ su, bu ti mac nem ɲadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ ɲalau dau, Anötö kêɲ têtɲ yac gitôm gêɲ ɲandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasiɲ hoɲ naɲ in gic bata bu dawêkaiɲ tiɲambu, naɲ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlihi yac su dati in ndê, ma gêɲ dau ɲa-ɲandô yac oc datap sa têtɲ bêtɲ ɲambu-ɲga. Tu dinaɲ-ɲga tampiɲ Anötö ma dapô in ndê waê sa.

Pol têtɲ mbec tu lau Epesas-ɲga

¹⁵ Aô gaɲgô ɲawaê bu mac akêɲ whiɲ Pômdau Yisu Kilisi ɲaɲga, ma atac whiɲ lau dabuɲ hoɲ. Ma tu dinaɲ-ɲga dec, ¹⁶ aô gaten mbec ma gam danɲe Anötö tu mac-ɲga tôm bêtɲ hoɲ. ¹⁷ Yêc anen mbec hoɲ ɲalôm, aô gaten yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ɲawasi ɲadau Anötö, bu in ndê ɲalau kêɲ gauc ɲayham têtɲ mac, ma whê Anötö ndê yom sa têtɲ mac e aɲyalê in tidôn andô. ¹⁸ Ma aô gaten whiɲ bu Anötö whê mac nem gauc sa e aɲyalê sôc ɲalôm ndi, mwasiɲ ti ɲawasi atu naɲ in kêgalêm mac sa bu awêkaiɲ awhiɲ in ndê lau dabuɲ hoɲ, naɲ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aô gaten mbec bu

mac anyalê Anötö ndê ñaclair nan hôc gëlêc ñaclair hon su, nan in kên bu nem yac lau dakên whin-nga sa. Anötö ndê ñaclair atu tigen dinan, ²⁰ un Kilisi sa akên lau batê-nga, ma kên in ndöc in dau amba andô-nga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-nga, dec hôc gëlêc kin ti gôlinwaga ma ñaclair ti ñanga hon nan sêmbô undambê me sêmbô nom, ma in hôc gëlêc ñaê ti waê hon nan sêtoc sa tên têm kwahic dec-nga ma tên têm ñambu-nga bocdinan. ²² Ma Anötö kên gên hon sêsôc Kilisi gahi ñapu, ma kêyalin in sa ti gôlôwac dabun si ñagôlôn bu nem gôlin gên hon. ²³ Gôlôwac dabun dau ti Kilisi ndê ñandô. Ma Kilisi ndê mwasiñ ti ñaclair nan gêm gameñ hon ahuc, nan kêsâlê gôlôwac dabun ahuc.

2

Kilisi ti yac nen dandöc tanli ñahu

¹ Mun-nga, mac akên whin Kilisi su dom, nan mac atôm lau batê yêc Anötö angô-nga, bu mac asa lên giso ma akôm sac ñapan. ² Mac asa nem lên dinan ankc lau nom-nga si mêtê sac, ma Sadañ, nan gêm gôlin in ndê gameñ yêc umbon ñasawa, nan ti mac nem ñadau. Ma kwahic dec in kôm gwelen ñapan, mbo lau nan dangapêc tên Anötö, nan ñalôm. ³ Mun-nga, yac hon dasa lên ñanpêc-nga dawhin ñac. Ma mêtê atac ñagalac-nga ti gauc sac-sac hon nan men akên ñalôm akwa, nan yac dakôm su. Tu dinan-nga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ñandê sa tôm ñac lau dinan. ⁴ Magoc Anötö in Tawalô Ñadau ma tac whin yac ndu andô, ma tu dinan-nga dec, ⁵ in kêmwasiñ yac ma gêm yac

si. Mwasinɔ dau in kɛn tɛn yac nambwa en. Tɛn ndoc dinan yac gacgen dambo datɔm lau batɛ tu yac nen sac-nga, magoc in kɛmasan lɛn tu suc yac nen sac dau kwi-nga ma pin yac dɔn danem damin Kilisi, ma nalɛn dinan kwahic dec dambo tanli nandɔ dawhin Kilisi. ⁶ Anɔtɔ un Yisu Kilisi sa ma kɛn in ndɔc undambɛ, ma tu in pin yac dɔn tam damin Kilisi-nga, dec tɔm in un yac sa ma kɛn yac dandɔc undambɛ dawhin Kilisi bocdinan. ⁷ In kɔm gɛn hon dinan nahu bu in tac whin bu tɔc mwasinɔ atu nan in kɛn tɛn yac tu Yisu Kilisi-nga, nan asɛ tiawɛ tɛn lau hon tɛn tɛm hon nan oc mɛn sa. Mwasinɔ atu dau hɔc gɛlɛc gɛn hon su. ⁸ Bu Anɔtɔ gɛm yac si nan nahu andɔ in ndɛ mwasinɔ nan kɛn nambwa tɛn yac, ma datap sa tu yac nen dakɛn whin-nga. Ma yac nen dakɛn whin nahu yɛc yac-nga dom, magoc nahu yɛc Anɔtɔ ndɛ mwasinɔ. ⁹ In gɛm yac si tu yac nen gwelenɔ nayham dan-nga dom. Tu dinan-nga nalɛn mba bu namalac dan toc dau sa. ¹⁰ Bu Anɔtɔ dau ndɛ gwelenɔ pin yac dɔn tam damin Kilisi, ma kɔm yac dati lau wakuc bu dakɔm mɛtɛ nayham tidau-tidau nan in kɛmasan gwanan su tu bu dakɔm-nga.

Kilisi pin lau hon dɔn

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nan dinami sɛkɔc mac yɛc Israel-nga si ton nalɔm dom, nan atap Anɔtɔ ndɛ mwasinɔ atu sa su. Bocdinan aɔ bu wandac mac bu gauc nem lɛn nan mac ambo mun-nga lɛ. Lau Israel-nga nan sɛnkuc tɔpwac sɛsɛ namlic natɔ su-nga, nan sɛpu mac ma sɛsam mac bu lau sambuc, nahu bu mac ankuc pwac dinan dom. Pwac dau hɛganɔnɔ namlic nambwa, ma in gɛn nan namalac amba nambwa kɔm. ¹² Gauc nem bu tɛn

ndoc dinan mac awêkain gên dan awhin Anötö ndê lau Israel-nga dom. Pwac hon nan Anötö kêmatin whin lau Israel-nga tu êmwasin nac-nga, nan nadan gic mac nawae dom. Mac akên batam nandô nayham nan Anötö gic bata têt lau Israel-nga, nan dan dom, ma gacgen ambo ahê A nôtö dau. Tu dinan-nga mac ambo ahê Kilisi dau whin. ¹³ Magoc mac lau nan mun-nga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasan lêt bu mac atigasuc in, tu dac nan Kilisi kêc sin-nga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau hon datap yom malô sa su tu Kilisi-nga. Mun-nga lau Israel-nga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm atu kalhac nac nalhu ma whê nac kôc. Magoc Kilisi sen tunbôm dau su ginga, ma kêt lau ton lu dau sêpitigen. ¹⁵ Tunbôm dau in lau Israel-nga si yomsu, ma têt ndoc Kilisi mbac ndu, nan in kêmasan sen wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-nga, nan hôc gêlêc yomsu ti na-nagôlin hon su. In kôm gên dau bu hê wamba ton lu dau e sêti ton wakuc ma ton tigen tu nac si sêkêt whin in-nga. ¹⁶ Ma ton lu nan in kêt pitigen, nan in mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba ton tigen dinan têt Anötö. Ma nac si mêtê sêkêt kisa dandi-nga, nan in gic ndu pi a gicso dau whin. ¹⁷ Bocdinan Kilisi men ma kêt nawae nayham yom malô-nga têt mac lau apa nan ambo ahê Anötö, ma têt yac lau Israel-nga nan ambo ahê in dom. ¹⁸ Ma Nyalau tigen wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa hon datigasuc Daman Anötö, tu gwelen nan Kilisi kôm-nga.

¹⁹ Tu dinan-nga dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati in ndê lau solop, ma lau dabun, awhin yac lau Israel-nga. Yac hon

datôm andu tigen nan in bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm dan ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu na-alhõ. ²¹ Ma Anötö pin yac hon dön tam damin Kilisi, datôm andu na-gên lêlôm hon, nan in gic dön pi sac alhõ ma dan ti lêlôm. Ma in gêm gwelen bu ndic têku andu dau tiatu napan e ti lôm dabun atu tu Pômdau-nga. ²² Yom dau hêganôn mac lau apa awhin. Anötö pin mac dön awhin yac lau Israel-nga tam damin Kilisi, ma datôm andu nan Anötö ndê Nalau ndöc nalôm.

3

Pol gêm akin lau apa

¹ Nalên dinan Anötö kêmwasiñ mac lau apa, ma tu dinan-nga dec aõ Pol, gati Yisu Kilisi ndê ngac gapocwalô-nga tu wanem gwelen ma wanem mac sa bu atap mwasiñ dau sa. ² Mac ango nawaê su, pi lên nan Anötö kêmasan tu bu êmwasiñ mac lau gamen apa-nga, dec kêyalin aõ sa bu wahoc yom dau asê tên mac. ³ Bu yom pi Anötö ndê lên nem lau si-nga, nan mun-nga yêc sin dau, nan in hoc asê tên aõ. Aõ gato bapia nalhõ apê tên mac pi gên dau su. ⁴ Ma bapia nan kwahic dec gato, nan bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelen nan nahu yêc sin dau, nan Anötö hoc asê tên aõ. ⁵ Yom pi Kilisi dau in tiawê tên lau namata-nga dom. Magoc kwahic dec Nalau Dabun hoc asê tên Anötö ndê aposel dabun ma tên lau propet. ⁶ Ma yom nan mun-nga yêc sin dau nan bocdec bu, mwasiñ nayham hon nan Anötö gic bata bu kêñ tên yac, nan mac lau apa awêkain awhin yac lau Israel-nga, ma yac hon dati

ton tigen. Asa nan kêñ whin Yisu Kilisi, nan oc tap mwasiñ dau sa, tòm ñawaê ñayham whê sa têt yac.

⁷ Anötö kêmwasin aö ma puc aö dön ña in ndê ñaclai atu, ma bocdinan dec gati in ndê ñgac akin bu wahoc ñawaê ñayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabun hon si ñgac ñambu-ña, tigen in kêmwasin ma kêkin aö bu wahoc ñawaê ñayham asê têt mac lau apa, pi mwasiñ atu nan datap sa yêc Kilisi. Mwasin dau atu andô, ñahu sip ñalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hon. ⁹ Ma in kêkin aö bu wawhê lau hon si gauc sa pi Anötö ndê lêt nem lau si-ña, nan têt hic balin su yêc sin dau yêc Anötö nan kêñ undambê ti nom ma gêt hon. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whin bu ñaclai ti gôlin hon nan sêmbo undambê ma sêmbo umbon ñasawa, nan oc sênjalê in ndê gauc atu-tu. In pin lau apa ma lau Israel-ña dön sêti gôlôwac dabun tigen, ma lêt dinan têt in ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêt dau in gauc gêm tidôn mun su, ma kwahic dec yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kôm ñandô sa.

¹² Tu dakêt whin ti dasap Kilisi dön-ña, dec gêt dan kalhac yac ahuc bu datêt Anötö dandi-ña dom, ma datigasuc in ti atac pa su. ¹³ Bocdinan aö waten mac bu ahêgo daôm dom tu ñawapac hon nan gahôc tu mac-ña, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö anğô-ña.

Pol teñ mbec tu lau Epesas-ña

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêt hon dinan-ña, dec aö gapôn handuc têt Daman Anötö, nan gêtic ñayham bu hê ndê ñaê pi lau undambê ti nom-ña hon nan sêkêt whin Kilisi, ma sam ñac bu in ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gaten

Mwasinɔ Ƴadau Anötö, bu kên ndê Ƴalau sip nem Ƴalôm, bu puc mac dôn Ƴa in ndê Ƴac lai atu. ¹⁷ Ma gaten in bu kên Kilisi ndôc nem Ƴalôm tu mac nem akên whin-Ƴga. Ma mêtê atac whin-Ƴga puc mac dôn bu alhac Ƴanga, tôm a nan Ƴawakac gacgen sip nom Ƴalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whin yac in gên atu andô, nan tôm dom bu danem dôhôn, ma Ƴahu hôc gêlêc gauc nom-Ƴga hon su. Magoc aô gaten Anötö bu kên Ƴac lai ti gauc tên mac bu anyalê Kilisi ndê atac whin, awhin lau dabun hon. Aô gaten mbec pi gên hon dinan, tu bu mac ati lau gwalam akwa akên whin-Ƴga nan Anötö ti ndê mwasin ti Ƴawasi ma Ƴac lai atu nem mac hon ahuc.

²⁰ Anötö ndê Ƴac lai, nan gêm gwelen yêc yac nen Ƴalôm, nan Ƴac lai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten gên dan, nan in ndê Ƴac lai oc tôm dom bu kôm Ƴandô sa Ƴagahô en. ²¹ Tu dinan-Ƴga yac lau nan dambo gôlôwac dabun Ƴalôm, ma yac nen wakuc hon nan bu sênkuc yac, nan dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-Ƴga, tôm têm hon ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabun dapin daun dôn dati Kilisi ndê Ƴandô

¹ Ƴalên dinan Anötö tac whin mac ma kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabun. Tu dinan-Ƴga dec aô, nan gati Pômdau ndê Ƴgac gapocwalô-Ƴga, wanɟilí mac bu asa nem lên gitên ti dabun, anɟuc in ndê galem dau. ² Akôm nem gên hon ti anɟwinin daôm, ma ti lên malô. Akôc nem Ƴalôm dôn, ma giso bocke nan asidôwai bu sêkôm tên mac, nan asuc

kwi ma akôc ñac sa bu atôc nem mêtê atac whiñ-nga asê. ³ Ayob bu gêñ dan señ Nalau Dabuñ ndê gwelenj piñ mac dôñ-nga su dom. Ma bocdinañ iñ ndê yom malô oc piñ mac hoñ dôñ bu ambo ti nem ñalôm tigenj. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ñandô tigenj, ma Nalau tigenj mbo yac tigenj-tigenj neñ ñalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiñ yac-nga, dec yac hoñ tanjkwê mwasiñ atu tigenj. ⁵ Tam akinj Pômdau tigenj, dakêñ whiñ yom ñandô tigenj, ma busanju tigenj piñ yac hoñ dôñ tam damiñ Yisu Kilisi. ⁶ Anötö tigenj ti yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ Damanj, ma iñ gêm gôlinj yac. Iñ mbo yac hoñ ñalôm, ma puc yac dôñ bu dakôm iñ ndê gwelenj.

Kilisi kêmwasin yac tu bu dapo gôlôwac dabuñ sa-nga

⁷ Ma Anötö kêmwasin yac tigenj-tigenj ña mwasiñ ñalôm-nga tidau-tidau, tôm Kilisi gic sam têt yac ñambwa. ⁸ Tôm Anötö ndê yom dan, nanj sêto yêc bocdec bu:

Iñ ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapoc-walô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasin lau ña gêñ ñayham-ñayham, nanj kêñ têt ñac ñambwa.

[BW 68:18]

⁹ Yom dau sôm bu iñ pi lôlôc gi, dec whê sa bu iñ sip nom meñ muñ. ¹⁰ Ma iñ ñgac tigenj dinañ, nanj sip nom meñ, nanj mbu pi lôlôc gi mbo gamenj ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôlinj gêñ hoñ ma êmwasiñ iñ ndê lau hoñ êñlêc.

¹¹ Ma bocdinañ iñ kêyalin iñ ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahenj-nga, ñatô sêti ñacsakinj, ma ñatô bu sêndôhônj Anötö ndê mêtê.

¹² Iñ kêmwasin ti kêyalin ñac sa bu sêndôhônj ma

sêpuc Anötö ndê lau dabuŋ dôn e ɲac hon sêkôm sakin tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuŋ, nan sêti Kilisi ndê ɲandô, nan sa-ɲga. ¹³ Ma yac hon dakôm neŋ sakin tidau-tidau e yac neŋ dakêŋ whiŋ ti gauc tanyalê Anötö ndê Atu-ɲga êŋsôwec tiatu ma piŋ yac hon dôn pitigen. Ma ɲalêŋ dinan yac oc dati lau gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ɲga ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ eŋ tôm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinan yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nan sêndôhôn yom tasan ma sêŋsalê lêŋ bu sêtim yac ma sêkôm yac neŋ dakêŋ whiŋ tisac, nan oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tôm gakoc nan mbu kêyôc, me agatê nan gwêc ɲampon kêŋiŋ gi ma meŋ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nan dalhac ɲanŋa ma dasap yom ɲandô ti mêtê atac whiŋ-ɲga dôn eŋ. Ma dakôm gêŋ hon datôm lau gwalam akwa nan dasap yac neŋ ɲagôlôn tigen, nan Kilisi dôn. ¹⁶ Bu iŋ dau piŋ yac hon dôn dati iŋ ndê ɲandô, ma kêmwasiŋ yac tigen-tigen tu bu danem akiŋ asidôwai-ɲga ma dasap mêtê atac whiŋ-ɲga dôn. Ma ɲalêŋ dinan gôlôwac dabuŋ oc êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

¹⁷ Tu dinan-ɲga dec aô bu wasôm yom têŋ mac wanem Pômdau anŋô, ma wakac mac bu ambu atêŋ lêŋ akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nan danŋasun sambuc ɲawaê ɲayham ma sêsap gauc ti lêŋ ɲandô mba-ɲga dôn ɲapan, nan dom. ¹⁸ ɲasec kôm ɲac si gauc ahuc. Ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ɲga tu ɲac si ɲalôm ɲadandi-ɲga, dec kalhac ɲac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêŋ sêndôc tali-ɲga sa dom. ¹⁹ ɲac maya dau dan dom, ma sêkêŋ dau sambuc

têḡ lêng ḡalôm ḡagalac-ḡga. Ḥac si ḡalôm kac ḡac bu sêkôm mêtê ḡadômbwi tidau-tidau ḡapanḡ, ma ḡac atac whiḡ awa ti wapa hôc gêlêc.

²⁰ Magoc têḡ ndoc mac aḡgô ḡawaê ḡayham pi Kilisi, naḡ sêndôhôn mac bu asa lêng kaiḡ dinanḡ dom. ²¹ Mac aḡgô yom pi Yisu ma akêḡ whiḡ iḡ, ma sêndôhôn mac sêḡkuc yom ḡandô naḡ ḡahu yêc iḡ.

²² Sêndôhôn mac su bu ahu lêng ḡalôm akwa-ḡga naḡ muḡ-ḡga asa ambo, naḡ siḡ. Bu lêng dau kêgilí mac bu asa lêng tasanḡ ḡalôm ḡagalac-ḡga, naḡ kôm mac nem lêng ambo-ḡga tisac, ma ac waê bu andiḡam.

²³ Ma sêndôhôn mac bu aḡkuc gauc wakuc naḡ Anötô ndê Ḥalau kêḡ sip nem ḡalôm, dec asa nem lêng tiwakuc. ²⁴ Asa lêng ḡalôm wakuc-ḡga tôm mac asôc nem ḡakwê wakuc sa. Anötô dau kêḡ ḡalôm wakuc têḡ yac, naḡ iḡ kêmasanḡ tu bu datôm iḡ dau, ma taḡkuc iḡ ndê yom ḡandô ti dasa neḡ lêng dabunḡ ma gitêḡ eḡ.

²⁵ Tu dinanḡ-ḡga ahu yom tasanḡ hoḡ siḡ, ma asôm yom ḡandô eḡ awhiḡ daôm. Bu yac hoḡ dambo datôm Kilisi ndê ḡandô tigenḡ, ma yac bu taḡsau neḡ asidôwai, dec oc seḡ yac neḡ lêng dapiḡ daunḡ dôḡ-ḡga popoc. ²⁶ Mac bu atac ḡandê, naḡ ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ḡandê-ḡga bu lhac mac ḡasawa, naḡ amasanḡ têḡ acsalô dau dinanḡ, muḡ su naḡ ac ndi sip. ²⁷ Akêḡ ḡasawa têḡ Sadanḡ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa naḡ gêm kanḡ gêḡ, naḡ hu siḡ ma kôm gwelenḡ ḡayham ḡa amam bu nem daôm sa, ma nem lau naḡ sêpônda dau, naḡ sa sêwhiḡ.

²⁹ Ayob nem whamsunḡ têḡ yom sac-sac hoḡ. Asôm yom ḡayham eḡ, naḡ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ḡac dôḡ, ma mac nem yom oc êmwasiḡ

lau nan sêngô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêng gitên ti dabun en, bu akên jawapac têng Nalau Dabun dom. Bu Anötö kên ndê Nalau dau têng mac ti nem ndalô, bu tôc asê bu mac ati in ndê, ma bu wê mac asa nem lêng gitên ti dabun en, e in kôc mac sa têng béc nambu-nga, awhin lau hon nan in gêmlihi nac su sêti in ndê. ³¹ Yom dalic daun sac-nga, yom atac ndê-nga, mêtê dali daun sa ti dasôm daun-nga, ma yom datigasec lau-nga, mêtê kain dinan hon nan ahu sin sambuc. ³² Ma ambo ti atac whin nem asidôwai hon, ma tamwalô nac ti anem nac sa. Ma asuc sac nan asidôwai bu sêkôm têng mac, nan kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-nga.

5

¹ Bocdinan asa nem lêng anjuc Anötö ndê, atôm in ndê balêkoc atac whin-nga. ² Ma asa nem lêng ti atac whin asidôwai hon, tôm Kilisi tac whin yac ma kên dau sambuc ti da tu yac-nga, nan Anötö gêlic gitôm da namalu nayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kain bocdec dan yêc mac nasawa dom. Mêtê mockain-nga, mêtê ndômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-nga. Bu lêng bocdinan gic lau nan sêti Anötö ndê lau dabun, nan jawae dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-nga ma yom mayan-nga bocdinan gic waê lau dabun dom. Magoc yom danem danje Anötö ti danem danje yac ney asidôwai-nga dec gic yac jawae solop. ⁵ Bu mac anyalê pi ndô bu Anötö oc kôc lau kain bocdec sa dom. Lau mockain-nga, lau nan sêsa lêng ndômbwi, ma lau nan sêkên awa ti wapa nom-nga kalhac si gauc namata napan, nan gitôm nac sem akin anötöi gwam. Lau nan sêsa lêng

kaiŋ dinan, nan oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gamen undambê-nga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasan si yom nambwa-nambwa ênsau mac pi lêŋ sac-sac dinan dom. Anyalê napep bu lau dangapêc nan sêsa lêŋ sac-nga, nan oc sêtap Anötö ndê atac nandê sa. ⁷ Tu dinan-nga andic sôn daôm awhin nac dom.

⁸ Bu mun-nga mac asa lêŋ nasec-nga, magoc kwahic dec mac akêŋ whin Pômdau dec ati balêkoc gamen nawê-nga. Bocdinan asa lêŋ nawê-nga en andic nawaê. ⁹ Ma lêŋ nawê-nga na-nandô bocdec, dakôm mêtê nayham tidau-tidau, dasa lêŋ gitên, ma dasap yom nandô dôn. ¹⁰ Bocdinan akôc gauc pi mêtê bocke nan gic Pômdau tandô nayham. ¹¹ Andic ahê lau nan sêsap mêtê nasec-nga, nan nandô nayham mbasi, nan dôn. Asa lêŋ nawê-nga en, tu bu atôc asê tiawê bu nac si mêtê dau in sac sambuc. ¹² Bu mêtê nan lau sac sêkôm sêsin-sêsin sêmbo, nan bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê nawê pô gêŋ hon dinan, ma tôc gêŋ nan yêc sin dau, nan nahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinan-nga sêsôm yom gôlin dan pi namalac nan sap mêtê sac dôn napan, nan yêc bocdec bu, “Am ngac nan yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-nga, ma Kilisi ndê nawê pô am.”

¹⁵ Bocdinan dec ayob daôm bu asa lêŋ gauc mbasi-nga dom, magoc asa nem lêŋ ti gauc en. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê nayham en, tôm nem têm ambo tamli-nga hon, bu yac dambo têm sac-nga nalôm. ¹⁷ Tu dinan-nga ambo ti nem gauc nawa ma anyalê lêŋ nan Pômdau tac whin bu dakôm-nga.

¹⁸ Anôm gêñ êñiñ mac-nga dom, bu lau nañ sêsa lênh dinan sênjain dau ti si gêñ hon. Magoc akên nem ñalôm sambuc tênh Nalau Dabuñ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham tênh daôm tu apuc daôm dôn-nga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-nga ti Wê Dabuñ ma wê nañ Nalau dau kên tênh mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiñ Pômdau-nga yêc nem ñalôm tôm béc hon. ²⁰ Ma gêñ hon nañ Damañ Anötö kên tênh mac, nañ anem dange in ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwê ma ngac

²² Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ngaci ñapu tôm asôc Pômdau dau ñapu. ²³ Nahu bu laungac sêti lauwê si ñagôlôn, ñalên tigen tôm Kilisi ti gôlôwac dabuñ nañ in gêm ñac si ma sêti in ndê ñandô, nañ si ñagôlôn. ²⁴ Bocdinañ tôm gôlôwac dabuñ sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwê asôc nem ngaci ñapu tu gêñ hon-nga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whiñ nem awhêi, ñalên tigen tôm Kilisi tac whiñ gôlôwac dabuñ dec kêc ndê dac siñ ma mbac ndu tu ñac-nga. ²⁶ In kôm gêñ dau tu bu êngwasin ñac si sac hon su e sêti lau dabuñ, ma busangu ti Anötö ndê yom kôm gêñ dau ñandô sa. ²⁷ Ma in bu kên gôlôwac dabuñ sêlhac in angô-nga tôm lau dabuñ ti ñawasi atu, nañ giso me mêtê sac me yom dan yêc ñac-nga dom. ²⁸ Ñalên tigen dinan mac laungac atac whiñ nem lauwê andic ñawaê. Atac whiñ ñac tôm mac atac whiñ daôm nem ñamlic. Asa nañ tac whiñ ndê awhê, nañ gitôm in atac whiñ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ñamalac dan oc tec in dau ndê ñamlic dom, magoc yob ti gêm

yaom napep tòm Kilisi kôm têt yac lau nan dati in ndê nandô, nan gôlôwac dabun. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwhê ma ngac, tòm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinan-nga dec ngac dan oc hu damba lu dinda sin, ma sap in nawhê dôn, ma inlu sêti gêt tigen. *[Gen 2:24]*

³² Yom pi lauwhê ma ngac, aô gam dôhôn whin yom pi Kilisi ma gôlôwac dabun, ma yom dau nahu sip nalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têt mac laungac tigen-tigen, bu atac whin nem awhêi tòm mac atac whin daôm. Ma mac lauwhê hon atoc nem ngaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom natô

¹ Mac balêkoc, danam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêt dau in lêt gitêt. ² Bu Anötö ndê yomsu nan sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” nan yomsu namata-nga nan Anötö gic bata yom dan whin bocdec bu, ³ “*Kôm bocdina, dec aô wanem mbec am nem lêt hon, ma wandic têt nem têt mbo tamli yêc nom-nga.*”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac nandê dom. Magoc tòm têt hon nan sêmbo sêwhin mac, nan andôhôn ti anem la nac nalêt solop nan gic Pômdau ndê lau nawae, e sêtiatu.

Lau akin ma nadaui si yom

⁵ Mac lau akin, danam wambu nem nadaui nom-nga, ma atoc nac sa ti asôc nac napu napep. Akôm ti nem nalôm sambuc, tòm mac am akin Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem nadaui sêlic mac nayham-nga nambwa lec dom. Mba. Mac

nem n̄adaui bu sêmbô sêwhiñ mac, me sêmbô dom, magoc anem akiñ n̄apep eñ. Anem akiñ n̄ac ti nem n̄alôm sambuc, bu Anötö tac whiñ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tôm mac am akiñ Kilisi dau, ma tôm mac am akiñ lau nom-n̄ga tawasê dom. ⁸ Bu mac anyalê su, bu lau hoñ oc sêtap si n̄agêyô sa yêc Pômdau, tu gêñ n̄ayham bocke nañ sêkôm-n̄ga. Lau nañ sem akiñ n̄adaui, ma lau nañ sêkôm gwelenñ tu dau-n̄ga, nañ sêwhiñ.

⁹ Ma mac n̄adaui, ayob nem lau akiñ n̄alênñ n̄ayham eñ. Asôm yom matôc-n̄ga tu bu akac nem lau akiñ tu sêkôm gwelenñ-n̄ga, nañ dom. Bu mac anyalê su bu Pômdau, nañ ti mac nem N̄adau ma n̄ac si N̄adau whiñ, nañ mbo undambê, ma iñ oc toc n̄amalac dan sa hôc gêlêc dan dom, iñ oc êñsahê yac hoñ n̄a saê tigenñ.

Dandic siñ ti Anötö ndê n̄aclai

¹⁰ Aneñ yom n̄ambu-n̄ga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê n̄aclai atu bu puc mac dônñ alhac n̄an̄ga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-n̄ga hoñ sa, dec oc tôm bu mac alhac n̄an̄ga ma aku Sadañ ndê lênñ tasanñ ti saê hoñ dulu. ¹² Bu yac lau dakênñ whiñ-n̄ga neñ n̄acyo dec n̄amalac nom-n̄ga dom. Mba! Yac tac siñ tênñ gôlinñ ti n̄aclai hoñ nañ sêmbô Sadañ n̄apu. Yomandô! Yac tac siñ tênñ Sadañ ma tênñ iñ ndê n̄alau sac nañ sêmbô umbonñ n̄asawa, ma sem gôlinñ lau sac tênñ têm n̄asec-n̄ga dindec. ¹³ Tu dinañ-n̄ga asôc Anötö ndê wapa siñ-n̄ga hoñ sa, bu alhac n̄an̄ga ma andic siñ tênñ ndoc mac nem n̄acyo sac hôc asê mac. Ma n̄alênñ dinañ n̄acyo dau ndê lênñ danñ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac n̄an̄ga. Asap yom n̄andô dônñ n̄apanñ bu puc mac dônñ, gitôm pin̄kap

naŋ lau siŋ-ŋga sêkic pi ŋac si ŋampêbalê. Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ eŋ, gitôm lau siŋ-ŋga sêyob si ŋabapo ŋa wapa siŋ-ŋga. ¹⁵ Amasaŋ daôm ŋapep tu ahoc ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga asê, tôm lau siŋ-ŋga sêsôc atapa sa bu sêmasaŋ dau tu sêŋsêlêŋ-ŋga. ¹⁶ Ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga tôm têm hoŋ, bu yob mac têŋ Sadaŋ, gitôm lau siŋ-ŋga si lautuc naŋ tiŋ ŋac, ma si ŋacyo si sôp ti ya hoŋ ndu. ¹⁷ Gauc nem ŋapaŋ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulun ain naŋ lau siŋ-ŋga sêuŋ tiŋ ŋagôlôn. Ma Anötö ndê yom tidôn yêc mac, bu yom dau ti Nalau Dabuŋ ndê bien baliŋ bu andic siŋ-ŋga. ¹⁸ Akôc wapa siŋ-ŋga hoŋ dinaŋ, ma aten mbec têŋ Anötö ti Nalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma andac iŋ bu nem mac sa tôm têm hoŋ. Anem ali, alhac ŋaŋga, ma aten mbec tu lau dabuŋ-ŋga tôm bêc hoŋ.

¹⁹⁻²⁰ Ma aten mbec tu aô-ŋga whiŋ. Anötö kêyalin aô sa bu wahoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau. Aten mbec bu Anötö puc aô dôŋ ma kêŋ yom ti gauc têŋ aô bu wawhê ŋawaê dau ŋahu sa ŋapep eŋ, ma ti neŋ atac pa su, tôm iŋ ndê atac whiŋ. Kwahic dec aô gandôc gapocwalô tu aô neŋ gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga dinaŋ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga, ma Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋandô, naŋ oc têŋ mac loc, bu ndic miŋ aneŋ yom ti gwelen ŋawaê hoŋ têŋ mac. ²² Aô waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc, tu bu ndic miŋ yac mba yom hoŋ têŋ mac, ma bu êŋgilí mac bu alhac ŋaŋga.

²³ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hon dôn, bu asap mêtê atac whin ti akên whin-nga dôn nanga, ma ambo ti yom malô.

²⁴ Anötö ndê mwasiñ nem mac lau hon nan atac whin yac nen Pômdau Yisu Kilisi, nan ahuc tôm tēm hon ndi.

Anötö ndê Yom Lêñsêṁ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7